

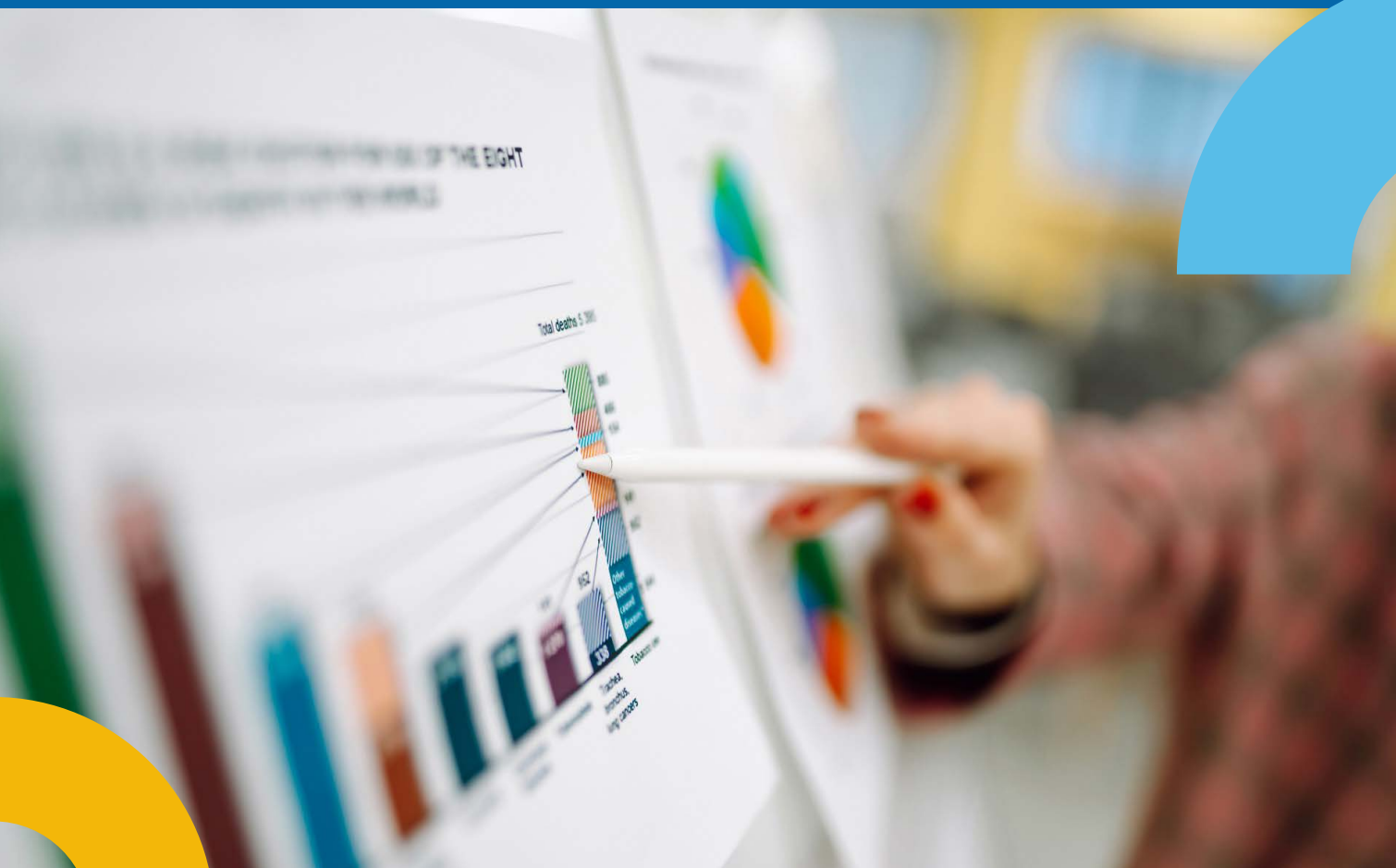

ISBIH
Institut za standardizaciju
Bosne i Hercegovine

Godišnji izvještaj

2024

ISSN 2712-0449

Impresum

Godišnji izvještaj 2024

ISSN: 2712-0449

URL: <https://isbih.gov.ba>

Izdavač:

Institut za standardizaciju Bosne i Hercegovine (ISBIH)

Sjedište:

Trg Ilidžanske brigade 2B

71123 Istočno Sarajevo

Tel: +387 (0) 57 310 560

Fax: + 387 (0) 57 310 575

E-mail: stand@isbih.gov.ba

Glavni urednik:

Aleksandar Todorović

Uređivački odbor:

Dragan Brković

Goran Tešanović

Dejana Bogdanović

Miljan Savić

Biljana Jokić

©ISBIH, 2025 – Sva prava zadržana

Istočno Sarajevo, jun 2025.

Sadržaj

- 1. Bosanskohercegovačka standardizacija**
- 2. Najznačajnije aktivnosti Instituta u 2024. godini**
 - 2.1** Pripremanje, donošenje i objavljivanje bosanskohercegovačkih standarda
 - 2.2** Bosanskohercegovački tehnički komiteti
 - 2.2.1** Standardi, amandmani i standardizacijski dokument usvojeni metodom prevoda
 - 2.2.2** Onlajn terminološki rječnik standardizacije
 - 2.3** Direktive Novog pristupa
 - 2.4** Prodaja standarda
 - 2.4.1** Broj prodatih standarda
 - 2.4.2** Najprodavaniji standardi
 - 2.5** Aktivnosti Ex-komisije
 - 2.6** Aktivnosti Informacione i notifikacione tačke ISBIH
- 3. Međunarodna i regionalna saradnja**
 - 3.1** Učestvovanje u radu međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju
 - 3.2** Regionalna saradnja
 - 3.3** Učestvovanje u radu ISO-ovih tehničkih tijela
 - 3.4** Obavješćavanja evropskih organizacija za standardizaciju o preuzetim evropskim standardima
 - 3.5** Generalne skupštine međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju
- 4. Promocija Instituta, standarda i standardizacije**
 - 4.1** Događaji koji su obilježili 2024. godinu
 - 4.2** Izdavanje 'Glasnika'
 - 4.3** Brošura o ESG izvještavanju
 - 4.4** ISBIH Newsletter

Uvodna riječ

Poštovani čitaoci,

Zadovoljstvo mi je predstaviti Godišnji izvještaj Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine za 2024. godinu, a koji je pripremljen s ciljem informisanja naših saradnika i cjelokupne javnosti u Bosni i Hercegovini o našem radu, ostvarenim rezultatima i pravcima razvoja.

Institut je, zahvaljujući svim članovima kolektiva, uspješno realizovao ciljeve postavljene Godišnjim programom rada i Srednjoročnim planom rada.

Zahvaljujući aktivnom angažmanu članova stručnih tijela Instituta, nastavljen je trend povećanja broja preuzetih BAS standarda. Ukupno je objavljeno 1.736 novih standarda, amandmana i drugih standardizacijskih dokumenata. Metodom prevoda usvojena su 33 standarda, 1 standardizacijski dokument i 2 amandmana.

U toku 2024. godine uspješno je nastavljena realizacija projekta „DIH its4Health“, koji se realizuje uz pomoć GIZ-a i EU.

Nastavljena je saradnja s regionalnim, evropskim i međunarodnim tijelima za standardizaciju učešćem u radu na generalnim skupštinama i konferencijama.

Radi unapređenja znanja, predstavnici Instituta su učestvovali na domaćim i stranim radionicama, seminarima, okruglim stolovima i simpozijumima. Kao i prethodnih godina, tako i u ovoj godini trudili smo se da Institut bude bliži i pristupačniji vama.

Takođe, želim da pozovem sve zainteresovane stručnjake iz različitih oblasti da se aktivno uključe u rad stručnih tijela Instituta za standardizaciju BiH, te da svojim angažovanjem doprinesu unapređenju rada naših tehničkih komiteta.

Takođe, spremni smo za saradnju sa svim zainteresovanim stranama i pozivam vas da date svoje primjedbe, sugestije i prijedloge radi unapređenja kvaliteta rada i usluga Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine.

Aleksandar Todorović
direktor

ISBIH

Institut za standardizaciju
Bosne i Hercegovine

1. Bosanskohercegovačka standardizacija

Planiranje i obavljanje zadataka u oblasti standardizacije u BiH provode:

Savjet za standardizaciju Bosne i Hercegovine

stručno savjetodavno tijelo za standardizaciju. Članovi Savjeta su istaknuti stručnjaci iz različitih oblasti iz oba entiteta. Imenuje ih Savjet ministara BiH na prijedlog direktora Instituta.

Institut za standardizaciju Bosne i Hercegovine

samostalna državna upravna organizacija koja predstavlja državno, nacionalno tijelo za standardizaciju Bosne i Hercegovine odgovorno Savjetu ministara BiH.

Misija Instituta

Voditi, održavati i kontinuirano poboljšavati nacionalni sistem standardizacije u BiH, zastupajući interese svih zainteresovanih strana, poštujući zahtjeve i preporuke evropskih i međunarodnih organizacija za standardizaciju.

Vizija Instituta

Biti međunarodno, regionalno i nacionalno prepoznatljiva institucija za standardizaciju koja će se svojim stručnim i profesionalnim radom punopravno uključiti u evropski i globalni posao standardizacije.

”

U skladu s dokumentom „Strateški okvir za BiH”, koji je usvojio Savjet ministara Bosne i Hercegovine, Institut za standardizaciju BiH realizacijom aktivnosti iz svoje nadležnosti doprinosi realizaciji sljedećih ciljeva:

Opšti cilj

Integrirani rast

Strateški cilj

Osigurati održiv i pametan ekonomski razvoj

Srednjoročni cilj

Unaprijediti sistem infrastrukture kvaliteta u skladu s EU zakonodavstvom i dobrom praksom EU, omogućiti efikasniju regulaciju tržišta u svrhu osiguranja slobodnog kretanja robe i usluga i tržišne fer konkurencije.

Specifični cilj

Unaprijediti proces pripremanja, donošenja i objavljivanja BAS standarda i ispuniti kriterijume za punopravno članstvo u evropskim organizacijama za standardizaciju (CEN i CENELEC).

zvršena je prva nadzorna provjera integrisanog sistema upravljanja, sistema upravljanja kvalitetom i bezbjednošću informacija, u skladu sa standardima ISO 9001:2015 i ISO/IEC 27001:2013. Nakon toga, zaključeno je da Institut za standardizaciju Bosne i Hercegovine ispunjava zahtjeve standarda ISO 9001:2015 i ISO/IEC 27001:2013 i donesena je odluka o održavanju sertifikacije.

Sertifikati su
potvrda ispunjenja
postavljenih ciljeva!

StandCert

izdaje

Sertifikat

Br. QS-1034

kojim se potvrđuje da je
sistem menadžmenta kvalitetom
organizacije

standardizaciju Bosne i Hercegovine
Izdžanske brigade 2B, Istočno Sarajevo, Bosna i Hercegovina

usaglašen sa zahtjevima standarda
ISO 9001:2015

predmet i područje sertifikacije

donošenje i objavljivanje BAS (bosanskohercegovačkih)
ugih standardizacijskih dokumenata, prodaja i
luga informisanja iz oblasti standardizacije
regulative

djeljivanja sertifikacije: 16.11.2023.
5.11.2026./uz obavljanje godišnjih nadzora sa pozitivnim ishodom

Direktor

mr Mirjana Stanić, dipl. inž.

StandCert d.o.o. Bulevar vojvode Mišića 39a, Beograd, Srbija

StandCert

izdaje

Sertifikat

Br. IS-0138

kojim se potvrđuje da je
sistem menadžmenta bezbjednošću informacija
organizacije

standardizaciju Bosne i Hercegovine
Izdžanske brigade 2B, Istočno Sarajevo, Bosna i Hercegovina

usaglašen sa zahtjevima standarda
ISO/IEC 27001:2013

predmet i područje sertifikacije

donošenje i objavljivanje BAS (bosanskohercegovačkih)
ugih standardizacijskih dokumenata, prodaja i
luga informisanja iz oblasti standardizacije
regulative

izjava o primjenljivosti (SoA) od 12.05.2020.

djeljivanja sertifikacije: 16.11.2023.
5.11.2026./uz obavljanje godišnjih nadzora sa pozitivnim ishodom i uz obavezu
do 31.10.2025. godine

Direktor

mr Mirjana Stanić, dipl. inž.

StandCert d.o.o. Bulevar vojvode Mišića 39a, Beograd, Srbija

2. Najznačajnije aktivnosti Instituta u 2024. godini

2.1 Pripremanje, donošenje i objavljivanje bosanskohercegovačkih standarda

	Standardi i amandmani	Drugi standardizacijski dokumenti	Ukupno
Izvorni BAS	44	60	104
Međunarodni	10.448	1.779	12.227
Evropski	25.939	2.034	27.973
Nacionalni standardi drugih zemalja	132	0	132
Ukupno	36.563	3.873	40.436

NAPOMENA: U proračun nisu uključene korekcije.

Važeći BAS standardi zaključno sa 31. 12. 2024.

	Standardi i amandmani	Drugi standardizacijski dokumenti	Ukupno
Međunarodni	388	109	497
Evropski	1.145	94	1.239
Ukupno	1.533	203	1.736

NAPOMENA: U proračun nisu uključene korekcije.

Pregled međunarodnih, evropskih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata preuzetih u 2024.

2.2 Bosanskohercegovački tehnički komiteti

Informaciona tehnologija i telekomunikacije

BAS/TC 1, Informaciona tehnologija

BAS/TC 5, Telekomunikacije

BAS/TC 65, VS3 - Standardizacija iz oblasti telekomunikacija

Mašinstvo

BAS/TC 2, Zavarivanje i srodni postupci

BAS/TC 16, Mašinski elementi

BAS/TC 24, Ispitivanje bez razaranja

BAS/TC 31, Gas i gasna tehnika

BAS/TC 40, Mašine i alati

BAS/TC 41, Oprema pod pritiskom i kontejneri

BAS/TC 47, Uređaji i sistemi za grijanje i hlađenje

BAS/TC 53, Fluidi i sistemi fluida

Transport

BAS/TC 29, Sredstva i uređaji za dizanje i prenošenje tereta

BAS/TC 35, Drumska vozila

BAS/TC 46, Željeznice

Nemetalni materijali

BAS/TC 11, Nafta i naftni derivati

BAS/TC 42, Drvo i proizvodi od drveta

BAS/TC 48, Tekstil, koža, odjeća i obuća

BAS/TC 50, Ambalaža, plastika i guma

Zdravlje, medicina i laboratorijska oprema

BAS/ TC 14, Lična zaštitna oprema

BAS/TC 25, Tehnologija zaštite zdravlja

BAS/TC 54, Bezbjednost igračaka i proizvoda za djecu

Građevinarstvo

BAS/TC 9, Cement, gips, kreč i drugi anorganski vezivni materijali

BAS/TC 13, Zaštita od požara

BAS/TC 21, Beton i proizvodi od betona

BAS/TC 22, Izgradnja puteva

BAS/TC 36, Arhitektonske konstrukcije, tehnologija i organizacija građenja i fizika zgrade

BAS/TC 37, Bezbjednost građevina od požara

BAS/TC 58, Projektovanje građevinskih konstrukcija – Evrokod EN 1990, evrokodovi 1, 7, 8 i 9

BAS/TC 60, Vrata i prozori

BAS/TC 61, Projektovanje građevinskih konstrukcija – evrokodovi 2, 4 i 6

BAS/TC 62, Projektovanje građevinskih konstrukcija – evrokodovi 3 i 5

Hrana i poljoprivreda

BAS/TC 23, Ljekovito i aromatično bilje

BAS/TC 43, Hrana

BAS/TC 45, Poljoprivreda

Rude i metali

BAS/TC 4, Čelik, čelični proizvodi, obojeni metali i legure

BAS/TC 27, Rudarstvo

Hemikalije

BAS/TC 28, Eksplozivi za civilne namjene

BAS/TC 39, Zaštita materijala od korozije

BAS/TC 49, Hemijski inženjering, laboratorijska oprema i kozmetika

Elektrotehnika

BAS/TC 6, Oprema za eksplozivne atmosfere

BAS/TC 8, Koordinacija izolacije, visokonaponska ispitivanja i mjerni transformatori

BAS/TC 10, Oprema za mjerenje električne energije i upravljanje opterećenjem

BAS/TC 15, Elektromagnetna kompatibilnost

BAS/TC 18, Energetski transformatori, mjerni releji i zaštitna oprema

BAS/TC 19, Električne instalacije u zgradama

BAS/TC 30, Električni kablovi

BAS/TC 51, Automatika

BAS/TC 52, Upravljačka i sklopna postrojenja

BAS/TC 56, Konvencionalni i alternativni izvori električne energije

BAS/TC 57, Aparati u domaćinstvu i slični električni aparati

BAS/TC 64, VS2 - Elektrotehnička standardizacija

Održivost i životna sredina

BAS/TC 7, Životna sredina

Upravljanje poslovanjem i inovacije

BAS/TC 3, Upravljanje kvalitetom i obezbjeđenje kvaliteta

BAS/TC 55, Društvena odgovornost

Bezbjednost, zaštita i rizik

BAS/TC 59, Društvena bezbjednost i zaštita

Ostalo

BAS/TC 17, Tehničko crtanje, simboli i jedinice

BAS/TC 38, Metrologija i mjerenja

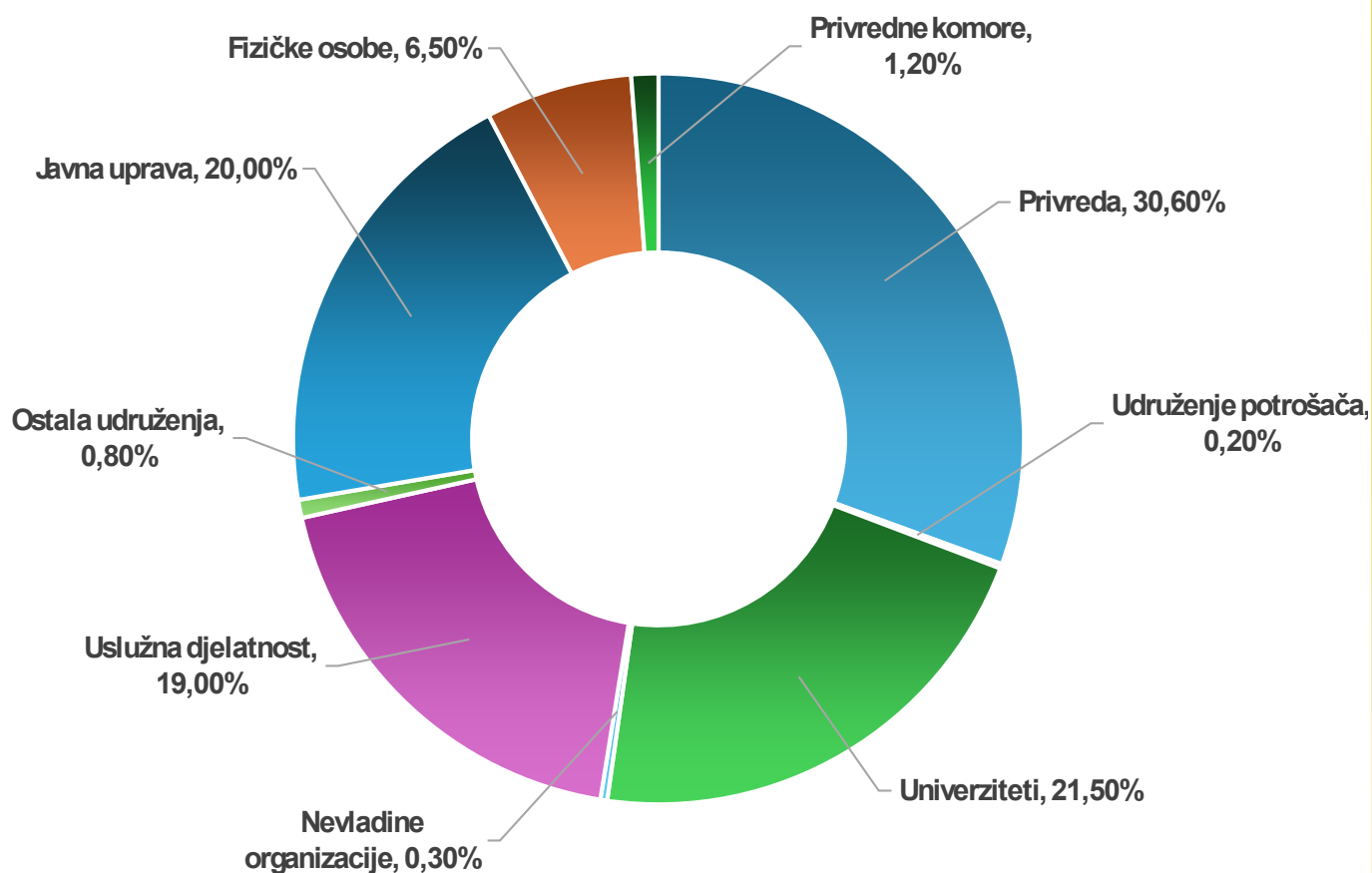
BAS/TC 44, Bibliotečko-informacione nauke

BAS/TC 63, VS1 - Opšta standardizacija

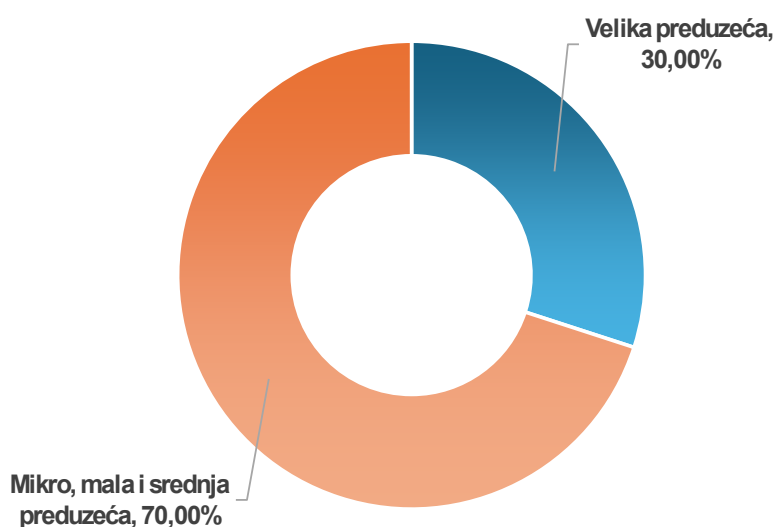
BAS/TC 66, Referentni materijali

Zaključno sa 31. 12. 2024. godine održano je 75 sjednica tehničkih komiteta i radnih grupa.

Struktura zainteresiranih strana u radu Tehničkih komiteta*

Struktura mikro, malih i srednjih preduzeća u radu Tehničkih komiteta - interesne grupe "Privreda" i "Uslužna djelatnost"*

*zaključno sa 31. 12. 2024.

Broj eksperata
uključenih u
standardizacijski
rad.

651

332

Poslovna subjekta
uključena u
standardizacijski
rad.

Fizička lica
uključena u
standardizacijski
rad.

33

94

Mikro, malih
i srednjih
preduzeća (MSP)
uključenih u
standardizacijski
rad.

Fizička lica
uključena u
standardizacijski
rad.

63

54

Broj komiteta u
kojima su mikro,
mala i srednja
preduzeća bili
članovi u 2024.
godini.

2.2.1 Standardi, amandmani i standardizacijski dokument usvojeni metodom prevoda

U 2024. godini usvojena su u bosanskohercegovačkoj standardizaciji 33 standarda, 1 standardizacijski dokument i 2 amandmana metodom prevoda.

BAS EN 1176-6+Cor1:2024

bs, en

Oprema za igrališta i određivanje površine potrebne za opremu – Dio 6: Dodatni posebni bezbjednosni zahtjevi i metode ispitivanja za sprave za njihanje

BAS ISO 26324:2024

bs

Informacija i dokumentacija - Sistem za identifikaciju digitalnih objekata (DOI)

BAS EN ISO 6327:2024

sr, en

Analiza gasa - Određivanje tačke rošenja vode prirodnog gasa - Primjena higrometra s kondenzacijom na ohlađenoj površini

BAS EN ISO 13734:2024

sr, en

Prirodni gas - Organske komponente koje se koriste kao odoranti - Zahtjevi i ispitne metode

**BAS EN ISO
6974-3:2024**

sr, en

Prirodni gas - Određivanje sastava i pridružene
nebezbednosti pomoću gasne
hromatografije - Dio 3: Preciznost i bias

**BAS EN
1027:2024**

bs, en

Prozori i vrata - Vodonepropusnost -
Metoda ispitivanja

**BAS EN
12208:2024**

bs, en

Prozori i vrata – Nepromočivost - Klasifikacija

**BAS EN IEC
61952-1:2024**

sr, en

Izolatori za nadzemne vodove - Kompozitni
linijski potporni izolatori za naizmjenične
sisteme nazivnog napona većeg od 1 000 V -
Dio 1: Definicije, krajnji priključci i oznake

**BAS IEC
60903:2024**

sr, en

Rad pod naponom - Električne izolacione
rukavice

**BAS ISO
21500:2024**

bs, en

Upravljanje projektima, programima i
portfolijima – Kontekst i koncepti

**BAS ISO
44001:2024**

hr, en

Sistemi upravljanja kolaborativnim poslovnim
odnosom — Zahtjevi i okvir

**BAS EN 61853-
2:2024**

sr, en

Ispitivanje performansi i određivanje snage i
energije fotonaponskih (PV) modula – Dio 2:
Mjerenja spektralnog odziva, upadnog ugla i
radne temperature modula

**BAS EN IEC
61215-1-1:2024**

hr, en

Zemaljski fotonaponski (PV) moduli –
Ocjenjivanje projekta i odobrenje tipa - Dio 1-1:
Posebni zahtjevi za ispitivanje fotonaponskih
(PV) modula od kristalnog silicijuma

**BAS EN 50549-
1:2024**

bs, en

Zahtjevi za elektrane pri priključenju na
distributivne mreže – Dio 1: Priključenje na
niskonaponsku mrežu – Elektrane zaključno sa
Tipom B

BAS EN 81-50:2024

bs

Bezbjednosna pravila za konstrukciju i ugradnju liftova - Liftovi za transport ljudi i tereta - Dio 50: Pravila za konstrukciju, proračuni, pregledi i ispitivanja komponenata lifta

BAS EN ISO 6975:2024

sr, en

Prirodni gas – Proširene analize – Metoda gasne hromatografije

BAS EN 1176-1+A1:2024

bs, en

Oprema za igrališta i podloge – Dio 1: Opšti bezbjednosni zahtjevi i metode ispitivanja

BAS ISO 5725-1:2024

bs

Tačnost (istinitost i preciznost) metoda i rezultata mjerenja - Dio 1: Opšti principi i definicije

BAS EN ISO 11490:2024

sr

Nakit i plemeniti metali – Određivanje paladijuma – Gravimetrija korišćenjem dimetilglioksima

**BAS EN ISO
13686:2024**

sr, en

Prirodni gas - Određivanje kvaliteta

**BAS CLC/TS
50458:2024**

bs, en

Provodni izolatori s kapacitivnom raspodjelom potencijala, od 52 kV do 420 kV, za spoljnu ugradnju na transformatore s uljnom izolacijom

**BAS EN ISO
6976:2024**

sr, en

Prirodni gas - Izračunavanje toplotnih vrijednosti, gustine, relativne gustine i Vobeovih indeksa na osnovu sastava

**BAS EN 1729-
2:2024**

bs, en

Namještaj – Stolice i stolovi za vaspitno-obrazovne ustanove – Dio 2: Bezbjednosni zahtjevi i metode ispitivanja

**BAS EN
12177:2024**

sr, en

Tečni naftni proizvodi - Bezolovni benzin - Određivanje sadržaja benzena gasnom hromatografijom

**BAS EN 61853-
1:2024**

sr, en

Ispitivanje performansi i određivanje snage i energije fotonaponskih (PV) modula - Dio 1: Mjerenja performansi i određivanje snage u zavisnosti od zračenja i temperature

**BAS EN 62109-
2:2024**

sr, en

Bezbjednost energetskih pretvarača u fotonaponskim sistemima - Dio 2: Posebni zahtjevi za invertore

**BAS EN 13001-
1:2024**

bs, en

Dizalice – Opšti dizajn - Dio 1: Opšti principi i zahtjevi

**BAS EN 13001-
2:2024**

bs, en

Bezbjednost dizalice - Opšti dizajn - Dio 2: Dejstvo opterećenja

**BAS EN
50293:2024**

bs, en

Sistemi signala drumskog saobraćaja - Elektromagnetna kompatibilnost

**BAS EN IEC
61000-6-2:2024**

sr, en

Elektromagnetna kompatibilnost (EMC) - Dio
6-2: Opšti standardi - Standard imuniti za
industrijska okruženja

**BAS ISO
20400:2024**

bs

Održiva nabavka — Smjernice

**BAS ISO 37001/
A1:2024**

sr

Sistemi upravljanja za sprečavanje
podmićivanja — Zahtjevi s uputstvima za
upotrebu — Amandman 1: Aktivnosti u vezi s
klimatskim promjenama

**BAS ISO 37301/
A1:2024**

hr

Sistemi upravljanja usklađenošću — Zahtjevi
sa smjernicama za upotrebu —Amandman 1:
Aktivnosti u vezi s klimatskim promjenama

**BAS EN
13977:2024**

sr, en

Područje primjene na željeznici - Šina -
Bezbjednosni zahtjevi za prenosne mašine i
željeznička kolica za izgradnju i održavanje

**BAS EN
13675+A1:2024**

bs, en

Bezbjednost mašina - Bezbjednosni zahtjevi za opremu za oblikovanje i valjanje cijevi i njihovo finaliziranje

**BAS EN
14656+A1:2024**

bs, en

Bezbjednost mašina - Bezbjednosni zahtjevi za prese za istiskivanje čelika i obojenih metala

2.2.2 Onlajn terminološki rječnik standardizacije

S ciljem unapređenja procesa standardizacije ISBIH je svim korisnicima standarda omogućio onlajn pristup terminološkom rječniku standardizacije. U 2024. godini u terminološki rječnik standardizacije su unesena 332 nova termina sa definicijama. Sa 31. 12. 2024. terminološki rječnik standardizacije je imao ukupno 11.281 termin sa definicijama na jednom od službenih jezika koji su u upotrebi u BiH i engleskom jeziku.

332

Unesenih novih termina sa definicijama, u terminološki rječnik standardizacije, u 2024. godini.

11.281

Ukupan broj termina u terminološkom rječniku standardizacije.

2.3 Direktive Novog pristupa

Institut kontinuirano prati status i promjene harmonizovanih standarda koji prate direktive Novog pristupa, te planira njihovo preuzimanje u sistem bosanskohercegovačke standardizacije kao BAS standarda.

Institut je na svom veb-sajtu www.isbih.gov.ba svakog kvartala objavljivao posebne preglede usvojenih harmonizovanih evropskih standarda prema direktivama/uredbama.

Ti pregledi su javno dostupni [na ovom linku](#).

U tabeli 1 nalazi se lista uredbi i direktiva novog zakonodavnog okvira s pripadajućim brojem harmonizovanih evropskih standarda koje su objavljene do 31. 12. 2024. godine i koje su preuzete u sistem bosanskohercegovačke standardizacije.

97,9%

Preuzetih **hEN**-ova u sistem bosanskohercegovačke standardizacije, zaključno sa 31. 12. 2024.

Tabela 1 - Prikaz broja harmonizovanih evropskih standarda usvojenih za implementaciju novoga zakonodavnog okvira

#	Oznaka uredbe/direktive	Naziv uredbe/direktive	Ukupan broj standarda	Usvojeno
1.	Direktiva (EU) 2016/2102	Web sajtovi i mobilne aplikacije organa javnog sektora	1	1
2.	Uredba (EZ) br. 1907/2006	Hemijske tvari	3	3
3.	2014/28/EU	Eksplzivni za civilne potrebe	57	57
4.	Uredba (EU) br. 2019/1009	Proizvodi za đubrenje	2	1
5.	2007/23/EC i 2013/29/EU	Pirrotehnička sredstva	24	24
6.	Uredba (EZ) br. 765/2008	Novi zakonodavni okvir i šeme upravljanja okolinom i njegova ocjenjivanja (EMAS)	38	38
7.	Uredba (EU) br. 305/2011	Građevinski proizvodi	506	501
8.	Uredba (EZ) br. 1223/2009	Kozmetički proizvodi	1	1
9.	2001/95/EC	Opšta bezbjednost proizvoda	81	81
10.	Uredba (EU) 2016/425	Lična zaštitna oprema	230	222
11.	2009/48/EC	Bezbjednost igraćaka	12	12
12.	2009/125/EC i 2010/30/EU	Ekodizajn i energetska označavanje	Nema harmonizovanih standarda	
13.	92/42/EEC	Zahtjevi za efikasnost bojlera za toplu vodu koji koriste tečna i gasovita goriva	Nema harmonizovanih standarda	
14.	Uredba (EU) br. 206/2012	Uređaji za klimatizaciju i ventilatori	Nema harmonizovanih standarda	
15.	Uredba (EZ) br. 641/2009	Cirkulacijske pumpe	Nema harmonizovanih standarda	
16.	Uredba (EU) br. 1016/2010	Mašine za pranje suđa	Nema harmonizovanih standarda	
17.	Uredba (EU) br. 640/2009	Elektromotori	2	2
18.	Uredba (EU) br. 327/2011	Ventilatori	Nema harmonizovanih standarda	
19.	Uredba (EU) br. 1194/2012	Usmjerene i LED sijalice	Nema harmonizovanih standarda	
20.	Uredba (EU) br. 244/2009	Kućanske sijalice	Nema harmonizovanih standarda	
21.	Uredba (EU) br. 245/2009	Fluorescentne sijalice	Nema harmonizovanih standarda	

#	Oznaka uredbe/ direktive	Naziv uredbe/direktive	Ukupan broj standarda	Usvojeno
22.	Uredba (EU) 2019/1782	Izvori napajanja	Nema harmonizovanih standarda	
23.	Uredba (EU) br. 643/2009	Rashladni uređaji	Nema harmonizovanih standarda	
24.	Uredba (EZ) br. 107/2009	Upravljačke kutije za televiziju	Nema harmonizovanih standarda	
25.	Uredba (EU) 2023/826	Potrošnja el. energije električnih i elektronskih kućanskih aparata i kancelarijske opreme pri stanju čekanja i isključivanja	Nema harmonizovanih standarda	
26.	Uredba (EZ) br. 642/2009	Televizija	Nema harmonizovanih standarda	
27.	Uredba (EU) br. 932/2012	Sušilice za veš	Nema harmonizovanih standarda	
28.	Uredba (EU) br. 1015/2010	Mašine za pranje veša	Nema harmonizovanih standarda	
29.	Uredba (EU) br. 547/2012	Pumpe za vodu	Nema harmonizovanih standarda	
30.	2004/108/EC	Elektromagnetna kompatibilnost	206	206
31.	2014/34/EU	Oprema i zaštitni sistemi u potencijalno eksplozivnim atmosferama (ATEX)	108	108
32.	2006/95/EC	Niskonaponska oprema	1049	1042
33.	1999/5/EC	Radio i telekomunikaciona terminalna oprema	169	165
34.	2011/65/EU	Ograničenje upotrebe određenih opasnih tvari	1	1
35.	90/385/EEC	Aktivna ugradiva medicinska sredstva	48	48
36.	98/79/EC	Medicinska sredstva u in vitro dijagnostici	45	45
37.	Uredba (EU) br. 2017/746	Medicinska sredstva u in vitro dijagnostici	24	20
38.	93/42/EEC	Medicinska sredstva	291	290
39.	Uredba (EU) br. 2017/745	Medicinska sredstva	36	30
40.	2014/32/EU	Mjerni instrumenti	9	9
41.	2014/31/EU	Neautomatske vage	1	1
42.	Uredba (EU) br. 2016/424	Žičare	17	17

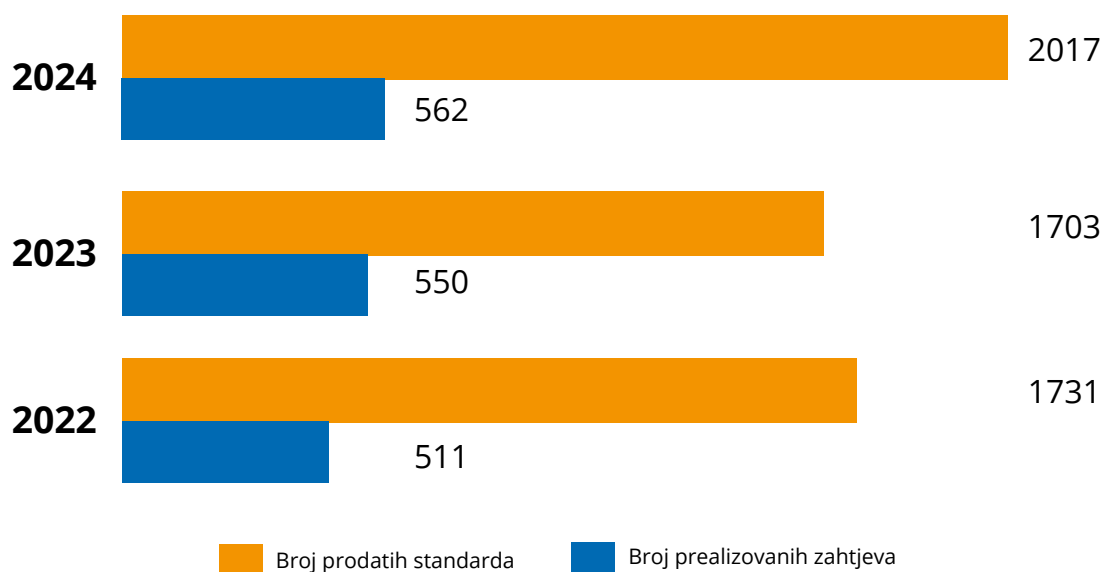
#	Oznaka uredbe/ direktive	Naziv uredbe/direktive	Ukupan broj standarda	Usvojeno
43.	Uredba (EU) br. 2016/426	Uređaji na gasovita goriva	15	0
44.	2009/128/EC	Održiva primjena pesticida	5	5
45.	2014/33/EU	Liftovi i bezbjednosne komponente za liftove	20	20
46.	2006/42/EC	Mašine	1011	996
47.	2014/68/EU	Oprema pod pritiskom	206	206
48.	2008/57/EC	Interoperabilnosti željezničkog sistema	133	133
49.	2013/53/EU	Plovni objekti za rekreaciju	72	62
50.	2014/29/EU	Jednostavne posude pod pritiskom	6	6
51.	Uredba (EU) br. 2019/945	Sistemi bespilotnih letjelica i operatori sistema bespilotnih letjelica iz trećih zemalja	1	0
52.	97/67/EC	Poštanske usluge	9	9
53.	94/62/EC	Ambalaža i ambalažni otpad	6	6
54.	Direktiva (EU) 2019/904	Plastični proizvodi za jednokratnu upotrebu	1	1
55.	96/98/EC	Pomorska oprema	Nema harmonizovanih standarda	
56.	1999/36/EC	Prenosiva oprema pod pritiskom	Nema harmonizovanih standarda	
57.	2000/14/EC	Emisija buke u okruženju uzrokovane opremom za korištenje na otvorenom prostoru	Nema harmonizovanih standarda	
58.	2006/32/EC	Energetska efikasnost u krajnjoj potrošnji i energetske usluge	Nema harmonizovanih standarda	
UKUPNO			4445	4373

NAPOMENA: Jedan evropski standard (EN) može biti harmonizovan po jednoj ili više direktiva/uredbi.

2.4 Prodaja standarda

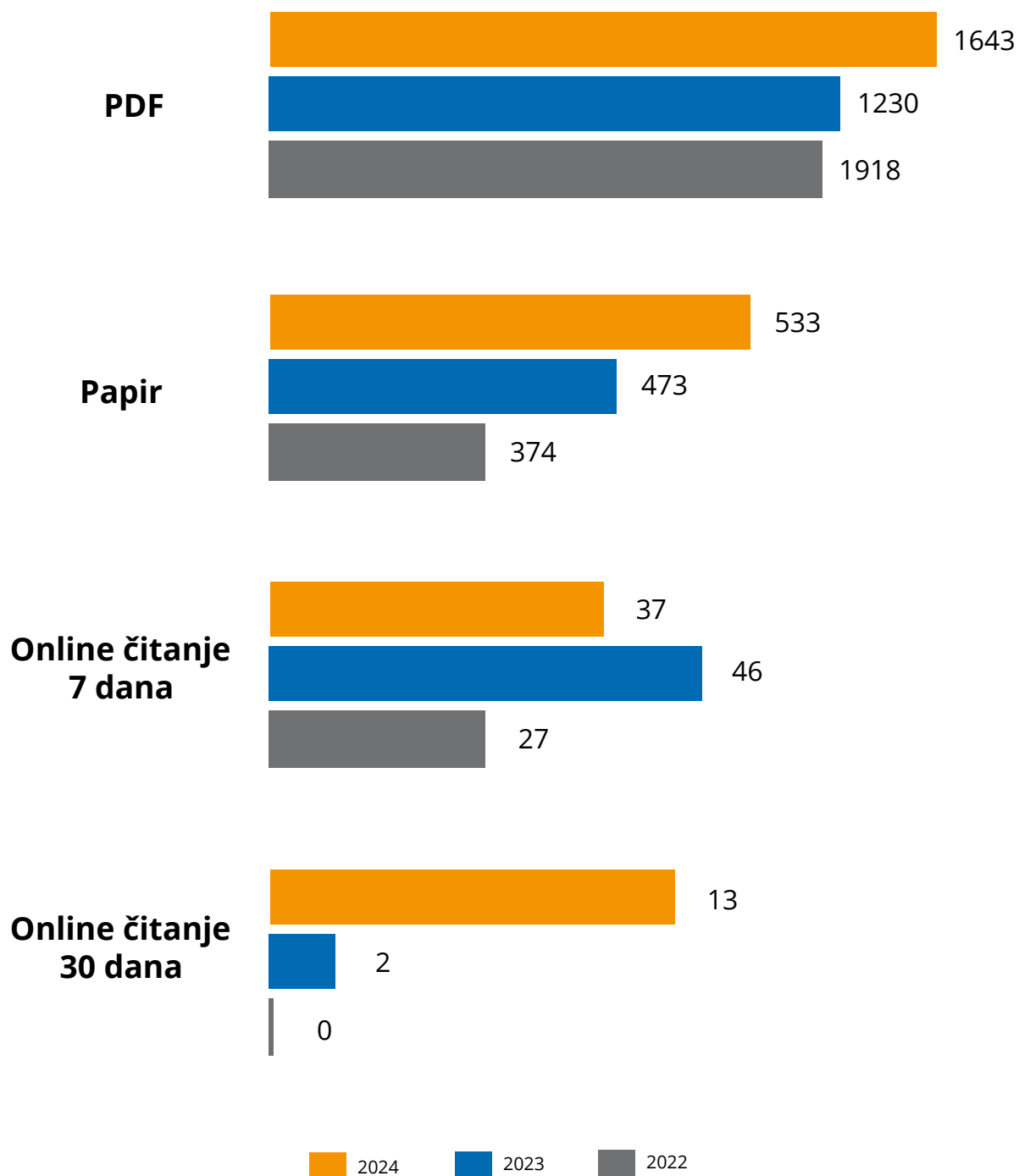
2.4.1 Broj prodatih standarda

U 2024. godini Institut za standardizaciju Bosne i Hercegovine je prodao 2.017 standarda i standardizacijskih dokumenata. Od toga 374 standarda i standardizacijska dokumenta u papirnoj formi, odnosno 1.643 standarda i standardizacijska dokumenta u PDF-u. Onlajn čitanje standarda za period od 7 dana plaćeno je za 37 standarda i standardizacijskih dokumenata. Onlajn čitanje standarda za period od 30 dana plaćeno je za 13 standarda.

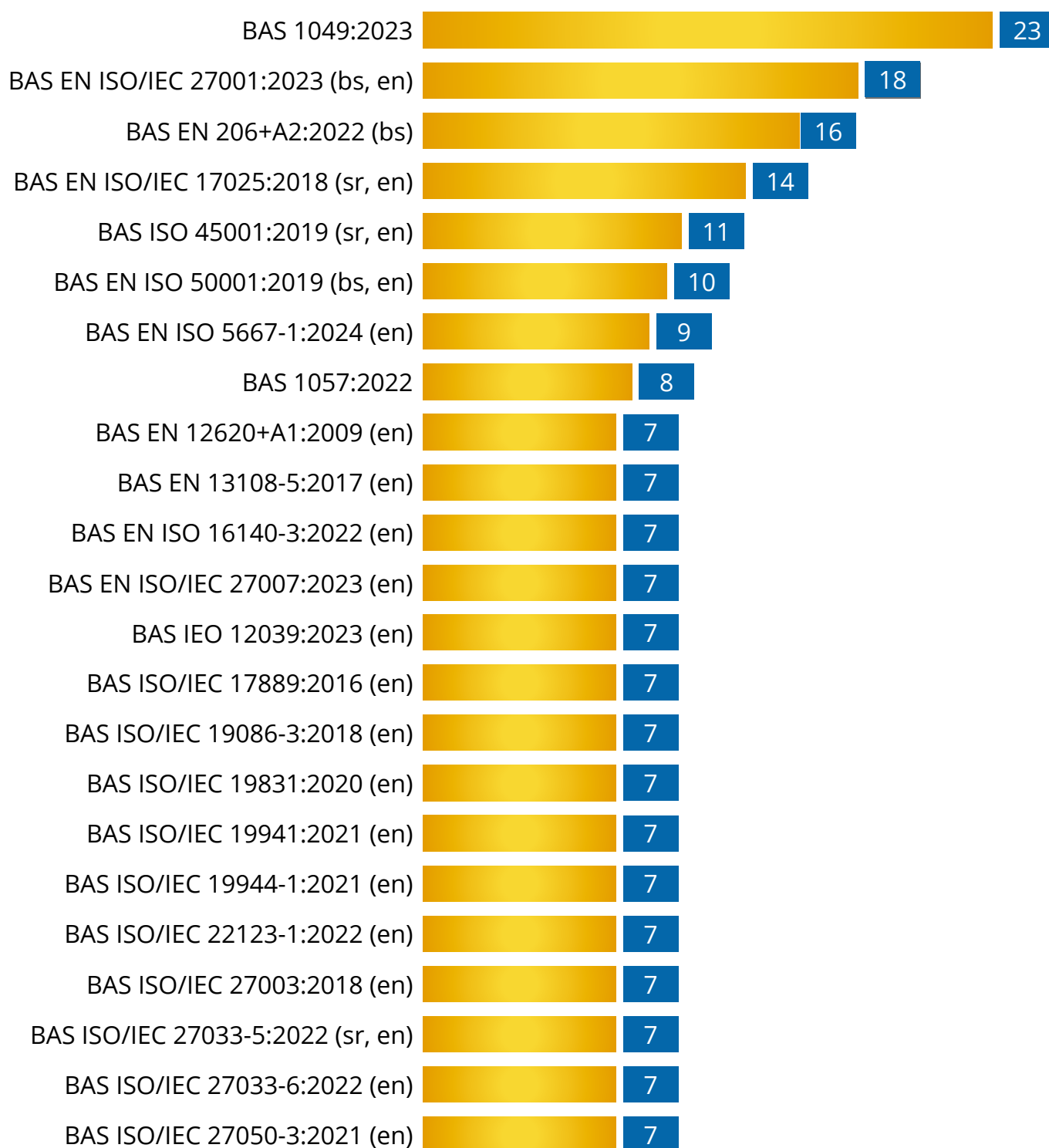

Grafikon 1. Broj realizovanih zahtjeva i broj prodatih standarda od 2022. godine do 2024. godine

Grafikon 2. Broj prodatih standarda u papirnoj formi i PDF-u od 2022. godine do 2024. godine i broj prodatih standarda za onlajn čitanje u periodu od 7 i 30 dana.

Grafikon 3. Najprodavaniji BAS standardi u 2024. godini i jezik na kojem su objavljeni

Prikaz sažetaka¹ najprodavanijih BAS standarda u 2024. godini

BAS 1049:2023 *Halal hrana - Zahtjevi i mjere*

Ovim standardom utvrđuju se zahtjevi i mjere za sve procese i proizvode/usluge koji se moraju uskladiti s islamskim pravilima kako bi se ispunili uslovi za dobivanje sertifikata za halal kvalitet. Svi zahtjevi ovog standarda su generički i namijenjeni su da budu primjenljivi na sve organizacije u prehrambenom lancu bez obzira na veličinu i složenost. Uslovi za utvrđivanje usklađenosti s islamskim pravilima za pojedine proizvode/usluge definišu se posebnim vodičima koji se referišu na ovaj standard.

Ovaj dokument specifikuje zahtjeve za uspostavu, primjenu, održavanje i stalno poboljšavanje sistema za upravljanje bezbjednošću informacija u kontekstu organizacije. Ovaj dokument takođe obuhvata zahtjeve za procjenu i tretman rizika vezane za bezbjednost informacija u skladu s potrebama organizacije. Zahtjevi postavljeni u ovom dokumentu su opšti i namijenjeni su za primjenu u svim organizacijama, bez obzira na njihov tip, veličinu ili oblik. Isključenje bilo kojeg zahtjeva specifikovanog u tačkama od 4 do 10 nije prihvatljivo ako organizacija izjavljuje da je usklađena s ovim dokumentom.

BAS EN ISO/IEC 27001:2023 *Informaciona tehnologija - Bezbjednosne tehnike - Sistemi za upravljanje bezbjednošću informacija - Zahtjevi*

BAS EN ISO/IEC 17025:2018 *Opšti zahtjevi za kompetentnost ispitnih i kalibracionih laboratorija*

U ovom dokumentu specifikovani su opšti zahtjevi za kompetentnost, nepristrasnost i konzistentan rad laboratorija. Ovaj dokument je primjenjiv na sve organizacije koje obavljaju laboratorijske aktivnosti, bez obzira na brojnost osoblja. Korisnici usluga laboratorije, regulatorna tijela, organizacije i šeme u kojima se koristi međusobno ocjenjivanje jednakih, akreditaciona tijela i drugi, koriste ovaj dokument za potvrđivanje ili priznavanje kompetentnosti laboratorija.

Ovim dokumentom se specifikuju zahtjevi za sistem upravljanja zdravljem i bezbjednošću na radu (OH&S) i daje se uputstvo za njegovo korištenje, kako bi se organizacijama omogućilo da obezbjeđuju sigurna i zdrava radna mjesta, sprečavanjem povreda u vezi s radom i narušavanje zdravlja, kao i da proaktivno poboljšavaju svoje OH&S performanse

BAS ISO 45001:2019 *Sistemi upravljanja zdravljem i bezbjednošću na radu - Zahtjevi s uputstvom za korištenje*

Ovaj evropski standard se primjenjuje na beton za konstrukcije građene na licu mjesta, prefabrikovane konstrukcije i konstruktivne prefabrikovane proizvode za zgrade i inženjerske konstrukcije. (2) Beton po ovom evropskom standardu može biti: – normalne težine, teški i laki; – proizveden na gradilištu, transportni beton ili proizveden u fabrici za prefabrikovane betonske proizvode; – zbijeni ili samozbijajući da ne bi zadržao znatnu količinu zarobljenog vazduha osim uvučenog vazduha. (3) Ovaj standard određuje zahtjeve za: – sastojke betona; – svojstva svježeg i očvrslog betona i njihove potvrde; – ograničenja za sastav betona; – specifikaciju betona; – dostavljanje svježeg betona; – procedure kontrole proizvodnje; – kriterijum usklađenosti i vrednovanje usklađenosti. (4) Drugi evropski standardi za određene proizvode, npr. prefabrikovane proizvode ili za procese unutar područja primjene ovog standarda, mogu zahtijevati ili dopuštati odstupanja. (5) Dodatni ili drugačiji zahtjevi mogu se dati za određene primjene u drugim evropskim standardima, na primjer: – beton koji će se koristiti u putevima i drugim saobraćajnim površinama (npr. betonski kolovozi u skladu s EN 13877-1); – posebne tehnologije (npr. mlazni beton u skladu s EN 14487). (6) Dopunski zahtjevi ili drugačije ispitne procedure mogu se specificovati za određene tipove betona i primjene, na primjer: – beton za masivne konstrukcije (npr. brane); – beton suve mješavine; – beton sa D_{max} od 4 mm ili manje (malter); – samozbijajući betoni (SCC) koji sadrže lagane ili teške agregate ili vlakna; – beton s otvorenom strukturom (npr. propusni beton za drenažu). (7) Ovaj standard se ne primjenjuje na: – plinobeton; – pjenobeton; – beton s gustoćom manjom od 800 kg/m³; – vatrostalni beton. (8) Ovaj standard ne pokriva zdravstvene i bezbjednosne zahtjeve za zaštitu radnika tokom proizvodnje i dostavljanja betona.

BAS EN 206+A2:2022
*Beton - Specifikacija,
osobine, proizvodnja i
usklađenost*

**BAS EN ISO 5667-
1:2024**

*Kvalitet vode –
Uzorkovanje – Dio 1:
Uputstvo za izradu
programa uzorkovanja
i tehnika uzorkovanja*

Ovaj dokument definiše opšte principe i daje smjernice za dizajn programa uzorkovanja i tehnike uzorkovanja za sve aspekte uzimanja uzoraka vode (uključujući otpadne vode, muljeve, suspendovane čvrste čestice i sedimente). Ovaj dokument ne uključuje detaljna uputstva za konkretne postupke uzimanja uzoraka, koji su obuhvaćeni drugim dijelovima serije ISO 5667 i ISO 19458.

Ovaj standard specifikuje zahtjeve za uspostavljanje, primjenu, održavanje i poboljšavanje sistema energetskeg upravljanja (EnMS-a). Namjera mu je da omogući organizaciji da prati sistemski pristup u postizanju stalnog poboljšavanja energetske performanse i EnMS-a. Ovaj standard: a) primjenljiv je na bilo koju organizaciju bez obzira na vrstu, veličinu, složenost, geografsku lokaciju, organizacionu kulturu ili na proizvode i usluge koje pruža; b) primjenljiv je na aktivnosti koje utiču na energetske performanse kojima upravlja organizacija i koje ona kontroliše; c) primjenljiv je bez obzira na količinu, upotrebu ili vrstu potrošene energije; d) zahtijeva pokazivanje stalnog poboljšanja energetske performanse, ali ne definiše nivoe poboljšanja energetske performanse koje treba postići; e) može se koristiti samostalno ili uporedo ili integrisan s drugim sistemima upravljanja. Aneks A daje smjernice za upotrebu ovog standarda. Aneks B daje poređenje ovog izdanja s prethodnim izdanjem.

**BAS EN ISO
50001:2019**

*Sistemi energetskeg
upravljanja – Zahtjevi
s uputstvom za
upotrebu*

BAS 1057:2023

*Beton – Specifikacija,
svojstva, proizvodnja
i usklađenost -
Smjernice za primjenu
standarda BAS EN 206*

Ovaj bosanskohercegovački standard sadrži pravila i smjernice koje se upotrebljavaju pri primjeni standarda BAS EN 206+A2, Beton – Specifikacija, svojstva, proizvodnja i usklađenost.

Ovaj standard određuje zahtjeve za mješavine grupe Stone Mastic Asphalt (kameni mastiks asfalt) koje se koriste za puteve, aerodrome i ostale saobraćajne površine. Kameni mastiks asfalt se uglavnom koristi za habajuće slojeve. Kameni mastiks asfalt se takođe može koristiti za nivelisanje i vezivanje. Mješavine iz grupe kamenih mastiks asfalta se proizvode na bazi vrućeg bitumena. Standard ne obuhvata mješavine koje koriste bitumenske emulzije niti bitumenizirane materijale reciklirane na licu mjesta. Treba se koristiti zajedno sa standardima EN 13108-20 i EN 13108-21.

BAS EN 13108-5:2017

*Bitumenske mješavine
– Specifikacije
materijala – Dio 5:
Kameni mastiks asfalt
(SMA)*

**BAS ISO/IEC
17789:2016**

*Informaciona
tehnologija –
Računarstvo u
oblaku – Referentna
arhitektura*

Ova preporuka | međunarodni standard definiše referentnu arhitekturu računarstva u oblaku (CCRA). Referentna arhitektura uključuje uloge, aktivnosti i funkcionalne komponente i njihove veze u računarstvu u oblaku.

**BAS EN
12620+A1:2009**
Agregati za beton

Ovaj evropski standard definiše svojstva agregata i kamenog brašna dobijenih preradom prirodnih, proizvedenih ili recikliranih materijala i mješavina ovih agregata za izradu betona. Obuhvata agregate sa zapreminskom masom u suvom stanju većom od $2,00 \text{ mg/m}^3$ ($2\,000 \text{ kg/m}^3$) za sve vrste betona, usaglašene sa EN 206-1, beton za puteve i druge kolovozne površine, kao i za izradu proizvoda od montažnih betonskih elemenata. Takođe, obuhvata reciklirane agregate sa zapreminskom masom između $1,50 \text{ mg/m}^3$ ($1\,500 \text{ kg/m}^3$) i $2,00 \text{ mg/m}^3$ ($2\,000 \text{ kg/m}^3$), uz odgovarajuće napomene, kao i reciklirane sitne agregate (do 4 mm), takođe uz odgovarajuće napomene. Standard takođe utvrđuje da je uspostavljen sistem kontrole kvaliteta u fabričkoj kontroli proizvodnje, kao i postupak za ocjenjivanje usaglašenosti proizvoda sa ovim evropskim standardom. Ovaj standard ne obuhvata kameno brašno koje se koristi kao sastojak cementa kao ni druga kamena brašna za beton. **NAPOMENA 1:** Agregati koji se koriste u građevinarstvu treba da zadovolje sve zahtjeve ovog evropskog standarda. Mandat M/125 „Agregati“ obuhvata, pored poznatih i tradicionalnih prirodnih i proizvedenih agregata, i reciklirane agregate, kao i neke materijale iz novih ili nepoznatih nalazišta. Reciklirani agregati su uključeni u standarde, a nove metode ispitivanja za njih su u poodmakloj fazi pripreme. Međutim, rad na standardizaciji nedovoljno poznatih materijala iz sekundarnih nalazišta otpočeo je tek nedavno i potrebno je više vremena da se jasno odredi njihovo porijeklo i karakteristike. U međuvremenu, kada se takvi nedovoljno poznati materijali plasiraju na tržište kao agregati, oni moraju u potpunosti da budu u skladu sa ovim standardom i nacionalnim propisima o opasnim supstancama (vidjeti Dodatak ZA standarda), u zavisnosti od njihove predviđene namjene. Dodatne karakteristike i zahtjevi mogu biti utvrđeni pojedinačno, u zavisnosti od iskustava u korišćenju proizvoda, i definisani u posebnim ugovornim dokumentima.

Ovaj dokument bavi se verifikacijom metoda za otkrivanje i/ili određivanje broja mikroorganizama, s posebnim naglaskom na implementaciju referentne/alternativne metode u laboratoriji korisnika i verifikaciju referentne/alternativne metode koja koristi stavke obuhvaćene područjem primjene i rutinski testirane, a koje nisu testirane u originalnoj studiji validacije.

**BAS EN ISO 16140-
3:2022**

*Mikrobiologija
lanca ishrane –
Validacija metode
– Dio 3: Protokol za
verifikaciju referentnih
metoda i validiranih
alternativnih metoda u
jednoj laboratoriji*

**BAS EN ISO/IEC
27007:2023**

*Bezbjednost
informacija, sajber
bezbjednost i zaštita
privatnosti – Smjernice
za audit sistema
za upravljanje
bezbjednošću
informacija*

ISO/IEC 27007 daje uputstvo za upravljanje programom audita sistema upravljanja bezbjednošću informacija (ISMS), provođenje audita i o kompetentnosti auditora ISMS-a, uz uputstvo sadržano u ISO 19011:2011. ISO/IEC 27007 namijenjen je onima koji treba da razumiju ili provedu interne ili eksterne audite ISMS-a ili da upravljaju programom audita ISMS-a.

Ovaj dokument navodi osnovnu strukturu i najvažnije karakteristike performansi automatizovanih mjernih sistema za ugljen-monoksid (CO), ugljen-dioksid (CO₂) i kiseonik (O₂) koji će se koristiti za emisije iz stacionarnih izvora. Ovaj dokument opisuje metode i opremu za mjerenje koncentracija ovih gasova.

Metoda omogućava kontinuirano praćenje sa stalno instaliranim mjernim sistemima emisija CO, CO₂ i O₂. Ovaj međunarodni standard opisuje ekstraktivne sisteme i in situ (neekstraktivne) sisteme u vezi sa analizatorima koji rade, na primjer, prema sljedećim principima:

- infracrvena apsorpcija (CO i CO₂);
- paramagnetizam (O₂);
- cirkonijum oksid (O₂);
- elektrohemijska ćelija (O₂);

podesiva laserska spektroskopija (TLS) (CO, CO₂ i O₂).

Mogu se koristiti i druge instrumentalne metode pod uslovom da ispunjavaju minimalne zahtjeve predložene u ovom dokumentu.

Automatizovani mjerni sistemi (AMS) zasnovani na gore navedenim principima uspješno su korišćeni u ovoj prijavi za mjerna područja koja su opisana u Dodatku G.

BAS ISO 12039:2023

*Emisije iz stacionarnih
izvora – Određivanje
masene koncentracije
ugljen-monoksida,
ugljen-dioksida i
kiseonika u otpadnom
gasu – Karakteristike
performansi
automatizovanih
mjernih sistema*

**BAS ISO/IEC 19086-
3:2018**

*Informaciona
tehnologija –
Računarstvo u oblaku
– Okvir ugovora o
nivou usluge (SLA) –
Dio 3: Osnovni zahtjevi
za usaglašenost*

ISO/IEC 19086-3:2017 određuje osnovne zahtjeve za usaglašenost ugovora o nivou usluge (SLA) za usluge računarstva u oblaku, zasnovane na standardu ISO/IEC 19086-1, kao i smjernice u vezi sa tim osnovnim zahtjevima za usaglašenost. Ovaj dokument je namijenjen kako pružaocima usluga u oblaku, tako i korisnicima usluga u oblaku. ISO/IEC 19086-3:2017 ne propisuje standardizovanu strukturu koja bi se koristila za ugovore o nivou usluge u oblaku.

Ova specifikacija opisuje model i protokol za upravljanje interakcijama između infrastrukture oblaka kao pružaoca usluge (IaaS) i korisnika IaaS usluge. Osnovni resursi IaaS-a (mašine, skladište i mreže) modelirani su s ciljem da omoguće korisniku pristup upravljanju implementacijom IaaS-a i olakšaju prenos između različitih implementacija u oblaku koje podržavaju ovu specifikaciju. Ovaj dokument definiše REST stil protokol (Representational State Transfer) koji koristi HTTP. Međutim, osnovni model nije specifičan za HTTP i moguće ga je preslikati i na druge protokole. CIMI se bavi upravljanjem životnim ciklusom infrastrukture koju obezbjeđuje pružalac usluge. CIMI ne proširuje upravljanje infrastrukturom, za kontrolu aplikacija i usluga koje korisnik odabere da pokrene na infrastrukturi koju pružaju kao uslugu provajdera. Iako se CIMI u određenoj mjeri može primijeniti i na druge modele usluga u oblaku, kao što su platforma kao usluga („PaaS“) ili skladištenje kao usluga („SaaS“), te upotrebe su izvan ciljeva projektovanja CIMI-ja.

**BAS ISO/IEC
19831:2020**
*Model RESTful
protokol zasnovan
na on HTTP-u za
interfejs za upravljanje
infrastrukturom
oblaka (CIMI)- Interfejs
za upravljanje
infrastrukturom
oblaka (CIMI)*

**BAS ISO/IEC
19941:2021**
*Informaciona
tehnologija –
Računarstvo u oblaku
– Interoperabilnost i
prenosivost*

Ovaj dokument definiše vrste interoperabilnosti i prenosivosti u računarstvu u oblaku, odnose i interakcije između ova dva unakrsna aspekta računarstva u oblaku, kao i zajedničku terminologiju i pojmove koji se koriste u diskusiji o interoperabilnosti i prenosivosti, posebno u vezi sa uslugama u oblaku. Ovaj dokument je povezan sa drugim standardima, i to: ISO/IEC 17788, ISO/IEC 17789, ISO/IEC 19086-1, ISO/IEC 19944, a posebno se odnosi na unakrsne aspekte i komponente utvrđene u ISO/IEC 17788, odnosno ISO/IEC 17789. Cilj ovog dokumenta je da obezbijedi da sve strane uključene u računarstvo u oblaku. Posebno CSC-ovi (korisnici usluga u oblaku), CSP-ovi (pružaoци usluga u oblaku) i CSN-ovi (partneri usluga u oblaku) koji djeluju kao programeri usluga u oblaku imaju zajedničko razumijevanje interoperabilnosti i prenosivosti za svoje specifične potrebe. Ovo zajedničko razumijevanje pomaže u postizanju interoperabilnosti i prenosivosti u računarstvu u oblaku kroz uspostavljanje zajedničke terminologije i pojmova.

Ovaj dokument pruža pojmove i definicije za rječnik koji se koristi u oblasti računarstva u oblaku.

**BAS ISO/IEC 22123-
1:2022**
*Informaciona
tehnologija –
Računarstvo u oblaku
– Dio 1: Rječnik*

BAS ISO/IEC 19944-1:2021

Računarstvo u oblaku i distribuirane platforme - Protok podataka, kategorije podataka i korišćenje podataka - Dio 1: Osnove

Ovaj dokument: - proširuje postojeći rječnik i referentnu arhitekturu računarstva u oblaku iz standarda ISO/IEC 17788 i ISO/IEC 17789 kako bi opisao ekosistem koji obuhvata uređaje koji koriste usluge u oblaku; - opisuje različite tipove protoka podataka unutar uređaja i ekosistema računarstva u oblaku; - opisuje uticaj povezanih uređaja na podatke koji se prenose u okviru ekosistema računarstva u oblaku; - opisuje tokove podataka između usluga u oblaku, kupaca usluga u oblaku i korisnika usluga u oblaku; - pruža osnovne koncepte, uključujući taksonomiju podataka; i - identifikuje kategorije podataka koje se prenose između korisničkih uređaja i usluga u oblaku. Ovaj dokument je prvenstveno namijenjen pružaocima usluga u oblaku, kupcima usluga u oblaku i korisnicima usluga u oblaku, ali i svi osobama ili organizacijama koje se bave pravnim, regulatornim, tehničkim ili drugim aspektima protoka podataka između uređaja i usluga u oblaku.

Ovaj dio ISO/IEC 27033 daje smjernice za izbor, primjenu i praćenje tehničkih kontrola neophodnih za osiguravanje mrežne bezbjednosti korišćenjem konekcija virtuelne privatne mreže (VPN) za međusobno povezivanje mreža i povezivanje daljinskih korisnika na mreže

BAS ISO/IEC 27033-5:2022

*Informaciona tehnologija –
Bezbjednosne tehnike
– Bezbjednost mreže
– Dio 5: Osiguravanje komunikacija kroz mreže korištenjem virtuelnih privatnih mreža (VPN)*

BAS ISO/IEC 27033-6:2017

*Informaciona tehnologija –
Bezbjednosne tehnike
– Bezbjednost mreže –
Dio 6: Zaštita bežičnog pristupa IP mreži*

Ovaj dio standarda ISO/IEC 27033 opisuje prijetnje, zahtjeve bezbjednosti, kontrole bezbjednosti i tehnike projektovanja koje se odnose na bežične mreže. On pruža smjernice za izbor, primjenu i nadzor tehničkih kontrola neophodnih za osiguravanje bezbjednih komunikacija korišćenjem bežičnih mreža. Informacije sadržane u ovom dijelu standarda trebaju se koristiti prilikom preispitivanja ili izbora opcija za arhitekturu/projektovanje tehničke bezbjednosti koje uključuju bežične mreže prema ISO/IEC 27033-2. U suštini, Dio 6 će značajno pomoći u sveobuhvatnoj definiciji i implementaciji bezbjednosti za bežično mrežno okruženje bilo koje organizacije. Namijenjen je korisnicima i implementatorima koji su odgovorni za primjenu i održavanje tehničkih kontrola potrebnih za osiguravanje bezbjednih bežičnih mreža.

**BAS ISO/IEC
27003:2018**

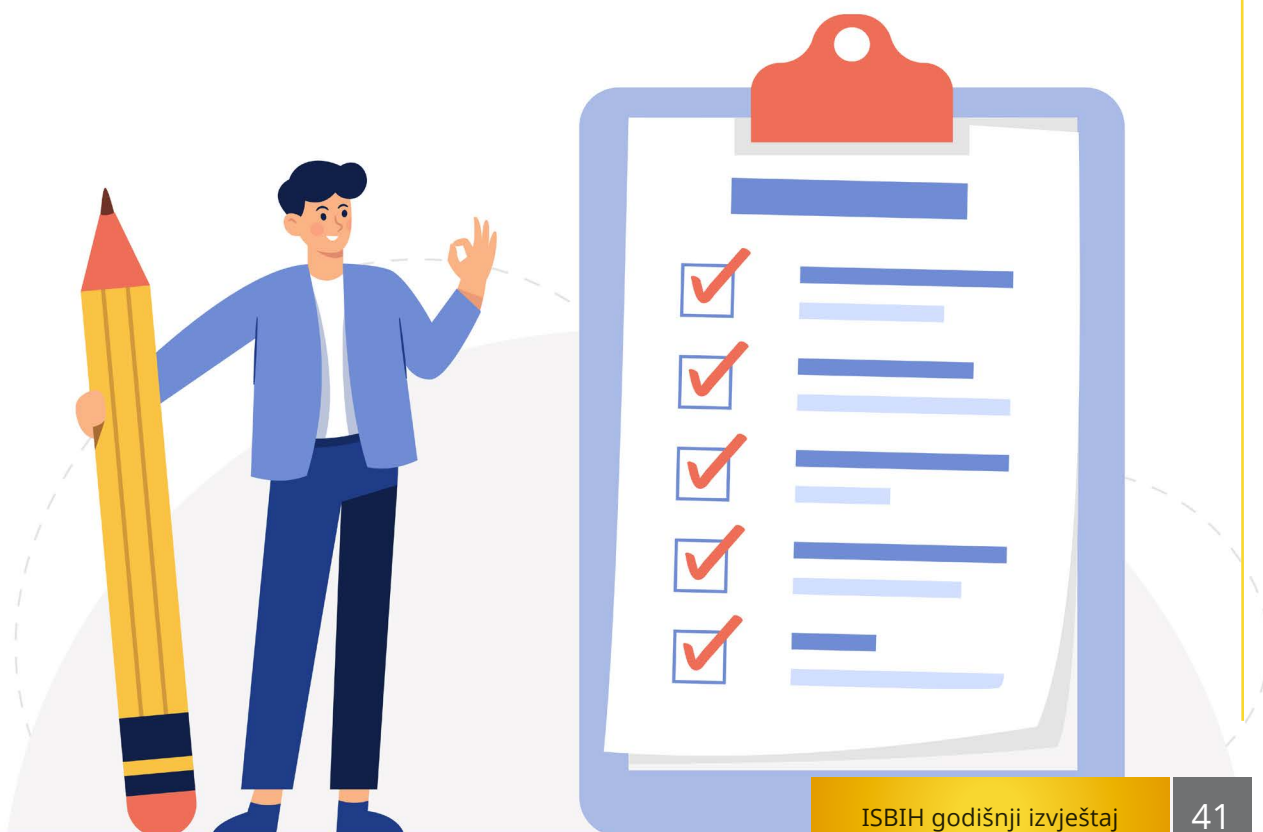
*Informaciona
tehnologija –
Bezbednosne
tehnike – Sistemi
za upravljanje
bezbednošću
informacija –
Smjernice*

Ovaj dokument daje objašnjenja i smjernice o standardu ISO/IEC 27001:2013.

Ovaj dokument pruža zahtjeve i preporuke za aktivnosti elektronskog otkrivanja, uključujući, ali ne ograničavajući se na identifikaciju, čuvanje, prikupljanje, obradu, preispitivanje, analizu i produkciju elektronski sačuvanih informacija (ESI). Pored toga, ovaj dokument definiše relevantne mjere koje obuhvataju čitav životni ciklus ESI-ja, od njegovog izvornog stvaranja do konačnog odlaganja. Ovaj dokument je relevantan kako za netehničko, tako i za tehničko osoblje koje je uključeno u neke ili u sve aktivnosti elektronskog otkrivanja. Važno je napomenuti da se od korisnika očekuje da bude upoznat sa svim primjenjivim zahtjevima u pogledu nadležnosti.

**BAS ISO/IEC 27050-
3:2021**

*Informaciona
tehnologija –
Elektronsko otkrivanje
– Dio 3: Pravila dobre
prakse za elektronsko
otkrivanje*

2.5 Aktivnosti Ex-komisije

Tokom 2024. godine Ex-komisiji BiH su podnesena ukupno 64 zahtjeva od strane proizvođača i korisnika ex-uređaja, kao i firmi koje planiraju obavljati poslove iz domena protiveksplozivne zaštite.

51

realizovan
zahtjev

7

zahtjeva
u procesu
realizacije

6

nerealizovanih
zahtjeva

81

izdatih sertifikata

31

stručnih mišljenja

Ex-komisija BiH je obavila sljedeće poslove:

- na osnovu pregleda dokumentacije, proizvodnje i kontrole protiveksplozivno zaštićenih uređaja, izdata su 2 tipska sertifikata;

- izdato je 79 pojedinačnih sertifikata za uređaje koji zadovoljavaju propisane uslove za rad u prostorima ugroženim eksplozivnim atmosferama. Sertifikacija je bazirana na rezultatima ispitivanja, pregleda uređaja kod korisnika i stručne ocjene Ex-komisije BiH;

- Ex-komisija BiH je izdala 31 stručno mišljenje koje se odnosilo na:

- o djelatnosti iz oblasti protiveksplozivne zaštite:
 - montaža i izvođenje te pregled i ispitivanje instalacija u kojima su angažovani ex-uređaji;
 - montaža, pregled, održavanje, remont i popravka uređaja;
 - izrada elaborata o zonama opasnosti od eksplozije;
 - projektovanje i nadzor na izvođenju instalacija u kojima su angažovani ex- uređaji;
 - edukacija kadrova iz domena ex-zaštite za područje II (nadzemna industrija);
- o ocjeni izrađenih elaborata o zonama opasnosti;
- o nелеktričnim uređajima za eksplozivne sredine;

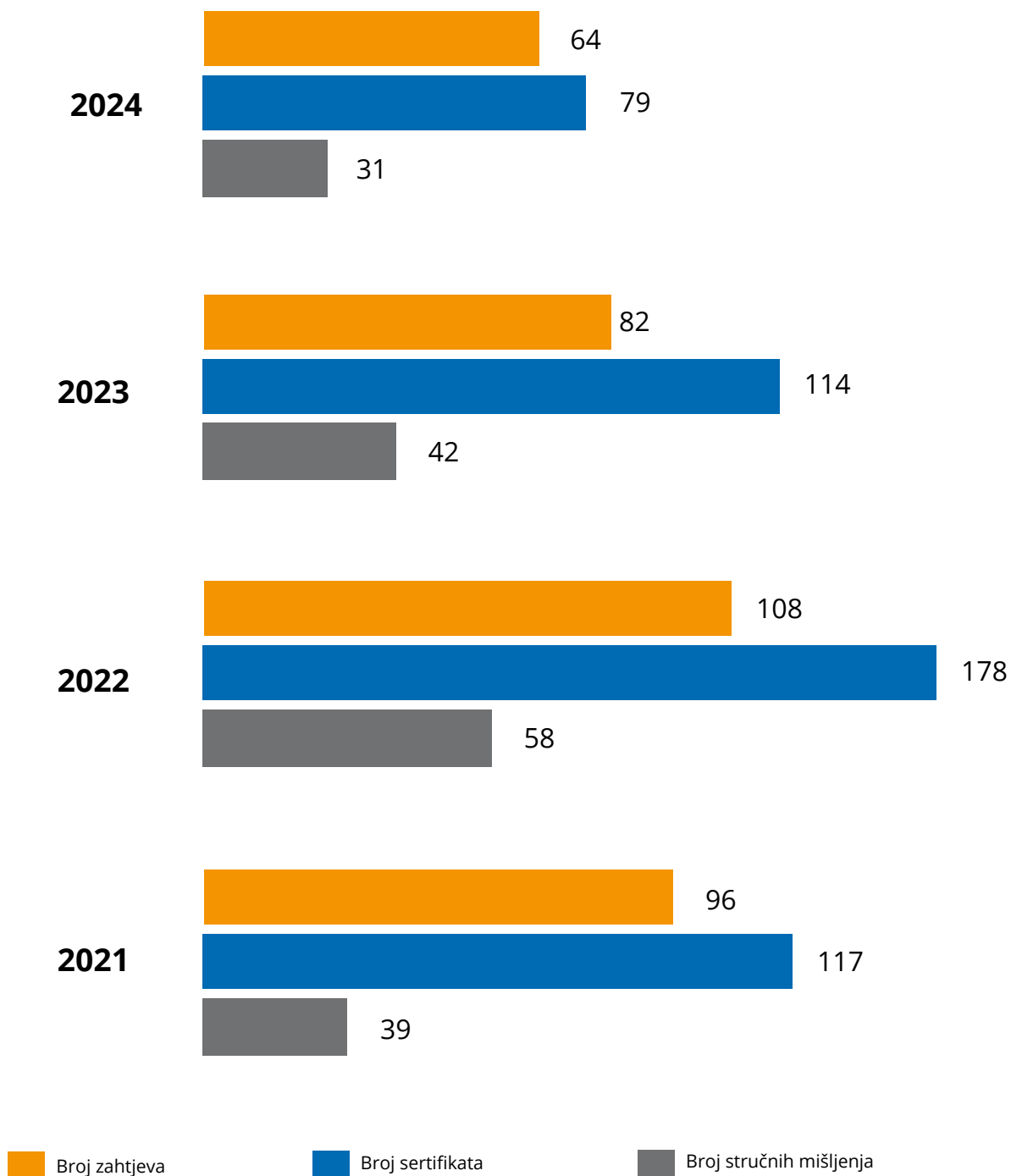
- pratila tehničko zakonodavstvo u ex-oblasti i tumačila određene članove važećih propisa koji su usklađeni i u procesu usklađivanja s evropskim i međunarodnim propisima;

- praćenje razvoja međunarodnih i evropskih standarda u ex-oblasti kroz rad Ex-komisije BiH i stručnih tijela Instituta, tehničkih komiteta BAS/TC 6 - Oprema za eksplozivne atmosfere;

- redovno održavanje sjednica, uključujući onlajn sastanke, na kojima se analiziraju izvještaji sa pregleda/audita radi donošenja odluka o izdavanju/ neizdavanju sertifikata i stručnih mišljenja;

- priprema i usklađivanje dokumentacije za sertifikaciono tijelo prema zahtjevima standarda BAS EN ISO/IEC 17065.

Grafikon 4. Pregled rada Ex-komisije u periodu od četiri godine

2.6 Aktivnosti Informacione i notifikacione tačke ISBIH

Sastavni dio Instituta za standardizaciju BiH je i Informaciona i notifikaciona tačka (ISBIH ENP) čiji je zadatak notifikacija standarda i pružanje informacija o standardima i tehničkim propisima koji su na snazi u BiH.

Trenutno, Infocentar ISBIH ima 13 kontakt-tačaka u BiH (državne institucije, entitetske institucije, institucije Brčko distrikta i privredne komore) s mogućnošću proširenja kontakt-tačaka.

U 2024. godini Informaciona i notifikaciona tačka ISBIH je pisanim i usmenim putem odgovorila na 56 upita, izdala 25 potvrda o identičnosti standarda s BAS standardima.

Ministarstvo spoljne trgovine
i ekonomskih odnosa BiH

Ministarstvo bezbjednosti BiH

Ministarstvo civilnih poslova BiH

Ministarstvo komunikacija
i transporta BiH

Spoljnotrgovinska komora BiH

Republički zavod za standardizaciju
i metrologiju BiH

Ured vlade FBiH za zakonodavstvo
i usklađenost sa propisima EU

Vlada Brčko distrikta BiH

Direkcija za evropske integracije BiH

Agencija za nadzor nad tržištem BiH

Agencija za bezbjednost hrane BiH

Institut za metrologiju BiH

Institut za akreditaciju BiH

3. Međunarodna i regionalna saradnja

3.1 Učestvovanje u radu međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju

“Institut za standardizaciju BiH je uključen u rad organizacija za standardizaciju na međunarodnom i evropskom nivou.”

Punopravno članstvo

Međunarodna
organizacija za
standardizaciju - ISO
(www.iso.org)
od 1997. godine

Evropski institut
za standardizaciju
u oblasti
telekomunikacija -
ETSI
(www.etsi.org)
od 1997. godine

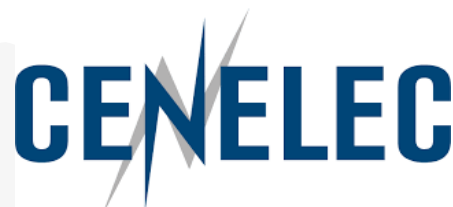
Pridruženo članstvo

Međunarodna
komisija za
elektrotehniku - IEC
(www.iec.ch)
od 1997. godine

Evropski komitet za
standardizaciju - CEN
(www.cencenelec.eu)
od 2008. godine

Evropski komitet za
standardizaciju u
oblasti elektrotehnike
- CENELEC
(www.cencenelec.eu)
od 1999 godine

3.2 Regionalna saradnja

Institut za standardizaciju BiH je ostvario saradnju s nacionalnim tijelima za standardizaciju zemalja potpisnica Sporazuma o slobodnoj trgovini na Balkanu (CEFTA):

Institut za standardizaciju Srbije – ISS

Hrvatski zavod za norme – HZN

Institutom za standardizaciju
Crne Gore – ISME

Institut za standardizaciju
Sjeverne Makedonije – ISRSM

Institut za standardizaciju
Bugarske – BDS

Asocijacija za standardizaciju
Rumunije – ASRO

Institutul de
Standardizare
din Moldova

Institut za standardizaciju
Moldavije – ISM

Generalni direktorat za
standardizaciju Albanije – DPS

3.3 Učestvovanje u radu ISO-ovih tehničkih tijela

ISBIH kao punopravni član ISO-a u 2024. godini je izvršavao obaveze koje proizilaze iz punopravnoga članstva.

Član Tehničkog komiteta BAS/TC 43, Hrana, učestvovao je na virtualnom sastanku Tehničkog potkomiteta ISO/TC 34/SC 12, koji je održan 24. maja 2024. godine.

Zaposlenik ISBIH je učestvovao na virtualnom sastanku komiteta ISO/CASCO, koji je održan 25. oktobra 2024. godine.

Članica Tehničkog komiteta BAS/TC 31, Gas i gasna tehnika, učestvovala je na 2 virtualna sastanka Radne grupe ISO/TC 193/SC 1/WG 24, koji su održani 16. maja i 28. oktobra 2024. godine, te na 3 virtualna sastanka Radne grupe ISO/TC 193/SC 1/WG 25, koji su održani 2. aprila, 26. avgusta i 3. decembra 2024. godine.

Članica Tehničkog komiteta BAS/TC 66, Referentni materijali, učestvovala je na virtualnom sastanku Radne grupe ISO/TC 334/WG 8, koji je održan 16. aprila 2024. godine.

Članica Tehničkog komiteta BAS/TC 31, Gas i gasna tehnika, je imenovana za voditelja Radne grupe ISO/TC 193/SC 1/WG 21, Revision of ISO 10101, na trogodišnji period 2025-2027, počevši od 1.1.2025. godine.

Odgovarajući tehnički komiteti ISBIH imaju status aktivnog člana (P-member) u sljedećim tehničkim tijelima: ISO/CASCO, Committee on conformity assessment; ISO/TC 34/SC 12, Sensory analysis; ISO/TC 176, Quality management and quality assurance; ISO/TC 193/SC 1, Analysis

of natural gas; i ISO/TC 334, Reference materials.

Shodno naprijed navedenom, odgovarajući tehnički komiteti ISBIH u 2024. godine glasali su ukupno na 67 nacрта međunarodnih standarda u različitim fazama izrade i drugih radnih dokumenata.

Završnih glasanja bilo je ukupno 37 i to na: 6 nacрта komiteta (ISO/CD), 1 nacrt tehničkog izvještaja (ISO/DTR), 2 nacрта međunarodnih standarda (ISO/DIS) i 9 konačnih nacрта međunarodnih standarda (ISO/FDIS), te 19 glasanja o međunarodnim standardima koji se periodično preispituju (SR).

3.4 Obavješćavanja evropskih organizacija za standardizaciju o preuzetim evropskim standardima

Podaci za CEN i CENELEC učitavaju se u sistem CEN-CENELEC iPROJEX, modul National implementation. U 2024. godini učitani su podaci za **1216** dokumenta.

Podaci za ETSI učitavaju se u sistem ETSI portala, modul Transpose via File. U 2024. godini učitani su podaci za **16** dokumenata.

Sa 31. 12. 2024. godine ISBIH je u sistem bosanskohercegovačke standardizacije implementirao **92,38%** evropskih standarda (EN/HD) koje su objavili CEN i CENELEC, te **98%** evropskih standarda (EN) koje je objavio ETSI.

ISBIH je obavezan obavješćivati evropske organizacije za standardizaciju CEN, CENELEC i ETSI o svim preuzetim evropskim standardima i drugim standardizacijskim dokumentima. To je jedan od zahtjeva koje svako nacionalno tijelo za standardizaciju treba

redovno izvršavati u procesu ispunjavanja zahtjeva za punopravno članstvo u evropskim organizacijama za standardizaciju CEN-a i CENELEC-a. Ista obaveza za ISBIH proističe iz već punopravnog članstva u ETSI-ju.

3.5 Generalne skupštine međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju

88. zasjedanje Generalne skupštine IEC-a

Generalna skupština održana je od 21. 10. do 25. 10. 2024. godine u Edinburgu, Škotska. Događaj je okupio više od 1250 međunarodnih stručnjaka. Tema ovogodišnjeg skupa je bila „Prema potpuno električnom i povezanom društvu“. Razmatrane su i teme o izazovima i prilikama koje pruža vještačka inteligencija, mogućnostima koje pruža korištenje kvantne tehnologije, kao i uloga standarda u postizanju dekarbonizacije industrije.

47. zasjedanje Generalne skupštine ISO-a

Generalni sastanak ISO-a je trajao od 9. do 13. septembra 2024. godine u Kartaheni de Indias, Kolumbija. Održan je u hibridnom formatu uz učešće od 8.400 prijavljenih onlajn učesnika i 660 učesnika koji su uživo prisustvovali sastanku. Ključne teme su bile vještačka inteligencija, održivi razvoj i klimatske promjene.

20TH ANNUAL MEETING AMSTERDAM 2024

16. zajednička sjednica CEN-a i CENELEC-a održana je u Amsterdamu, Holandija, 26. 6. 2025. godine. Razmatrani su strateški prioriteti i ključna postignuća, izvještaj za 2023. godinu koji je izložila gđa Elena Santiago Cid, generalni direktor CEN i CENELEC-a, finansijski izvještaji za 2023. godinu, te osnovni principi i nacrt budžeta CEN-a i CENELEC-a za 2025. godinu. Održane su dvije panel diskusije o doprinosu CEN-a i CENELEC-a Forumu visokog nivoa Evropske komisije (HLF) o evropskoj standardizaciji, kao i o politici i tehničkim prioritetima za CEN i CENELEC.

83. Generalna skupština ETSI-ja održana je 16. 4. i 17. 4. 2024. godine u Sophia Antipolis, Francuska. Za novog generalnog direktora ETSI-ja izabran je gospodin Jan Elsberger. Razmotrene su izmjene u Poslovniku o radu za pojašnjenje ETSI-jevih direktiva o aktivnostima povezanim sa SReq-om, kao i osiguranje usklađenosti s izmjenama i dopunama Uredbe 1025/2012. Podneseni su izvještaj o strategiji, Godišnji izvještaj za 2023. godinu, Finansijski izvještaj. Razmotrene su i druge teme.

4. Promocija Instituta, standarda i standardizacije

4.1 Događaji koji su obilježili 2024. godinu

Obilježavanje dana Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine

Povodom dana Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine (ISBIH) gospodin direktor Aleksandar Todorović je 10. decembra 2024. godine organizovao prijem za predsjednike BAS tehničkih komiteta, penzionisane predsjednike i članove BAS/TC-a, kao i za druge uvažene goste.

Radna posjeta delegacije STO-a

Delegacija Svjetske trgovinske organizacije (STO) koju je predvodio Zhang Xiangchen, zamjenik glavnog direktora, bila je u radnoj posjeti u Bosni i Hercegovini. Tema radne posjete bila je ispunjavanje uslova za članstvo u STO-u, a jedan od uslova je i taj da je domaće trgovinsko zakonodavstvo u potpunosti usklađeno s pravilima STO-a. Delegacija STO-a je održala niz sastanaka s predstavnicima institucija u BiH, a jedan od tih sastanaka bio je i s rukovodstvom Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine. Sastanku su u ime Instituta prisustvovali direktor Aleksandar Todorović i šef Odjeljenja za ocjenu usklađenosti Miljan Savić.

90 godina standardizacije u Srbiji

U Beogradu je 10. i 11. oktobra 2024. godine obilježeno 90 godina standardizacije u Srbiji. Ovom značajnom jubileju prisustvovao je i direktor Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine Aleksandar Todorović. Programom obilježavanja prvi dan je održana svečana akademija na kojoj je, između

ostalog, predstavljena monografija posvećena jubileju, kao i dodjela priznanja za razvoj standardizacije. Drugog dana obilježavanja održan je panel s temom „Regionalna razmjena iskustava o edukaciji u standardizaciji“, na kom su razmijenjena iskustva s predstavnicima nacionalnih tijela za standardizaciju zemalja regiona.

Održano 14. savjetovanje o elektrodistributivnim mrežama Nacionalnog komiteta CIRED Srbije

O d 16. do 20. septembra 2024. godine na Kopaoniku održano je 14. savjetovanje o elektrodistributivnim mrežama, u organizaciji Nacionalnog komiteta CIRED Srbije, uz učešće velikog broja predstavnika iz elektroprivrednih organizacija, s elektrotehničkih fakulteta i instituta, projektnih, proizvodnih i izvođačkih kompanija iz Srbije i regiona.

Učesnici 14. savjetovanja o elektrodistributivnim mrežama - CIRED u ime Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine bili su Goran Mrkaja, stručni savjetnik za Ex-komisiju, i Miljan Vasković, stručni saradnik za elektrotehničku standardizaciju.

Održana konferencija „Standardizacija i kvalitet u poštanskom saobraćaju“

U Sarajevu je 12. septembra 2024. godine održana konferencija „Standardizacija i kvalitet u poštanskom saobraćaju“. Konferenciju su organizovali Agencija za poštanski saobraćaj Bosne i Hercegovine i GIZ Open Regional Fund for South East Europe - Foreign Trade,

a partner konferencije bio je Institut za standardizaciju Bosne i Hercegovine. S ciljem promocije standardizacije i važnosti primjene standarda u ime Instituta prezentaciju na temu „ISBIH i BAS standardi za poštanski saobraćaj“ prezentovao je Tihomir Anđelić.

Deveta Balkanska konferencija o standardizaciji

Na Bledu je 4. i 5. jula 2024. godine održana Balkanska konferencija o standardizaciji. Dvodnevnom radu konferencije su, osim domaćina Slovenije, prisustvovali Bugarska, BiH, Hrvatska, Albanija, Crna Gora, Rumunija, Makedonija i Kosovo. Raspravljalo se o problemima unutar standardizacije. Udarne teme bile su kako mala i srednja preduzeća uključiti u standardizaciju. U ime ISBIH na konferenciji je učestvovao g. Borislav Kraljević, bivši zamjenik direktora.

Održan 26. nacionalni i 12. međunarodni naučno-stručni skup „Sistem kvaliteta uslov za uspješno poslovanje i konkurentnost“

U periodu od 15. do 17. maja 2024. godine na Kopaoniku je održan 26. nacionalni i 12. međunarodni naučno-stručni skup „Sistem kvaliteta kao uslov za uspješno poslovanje i konkurentnost“, u organizaciji Asocijacije za kvalitet i standardizaciju Srbije.

Predstavnik Instituta za standardizaciju BiH mr sc. Miljan Savić, učestvovao je na 26. nacionalnom i 12. međunarodnom naučno-stručnom skupu „Sistem kvaliteta kao uslov za uspješno poslovanje i konkurentnost“.

24. NACIONALNI I 10. MEĐUNARODNI NAUČNO STRUČNI SKUP **SISTEM KVALITETA USLOV ZA USPEŠNO POSLOVANJE I KONKURENTNOST**

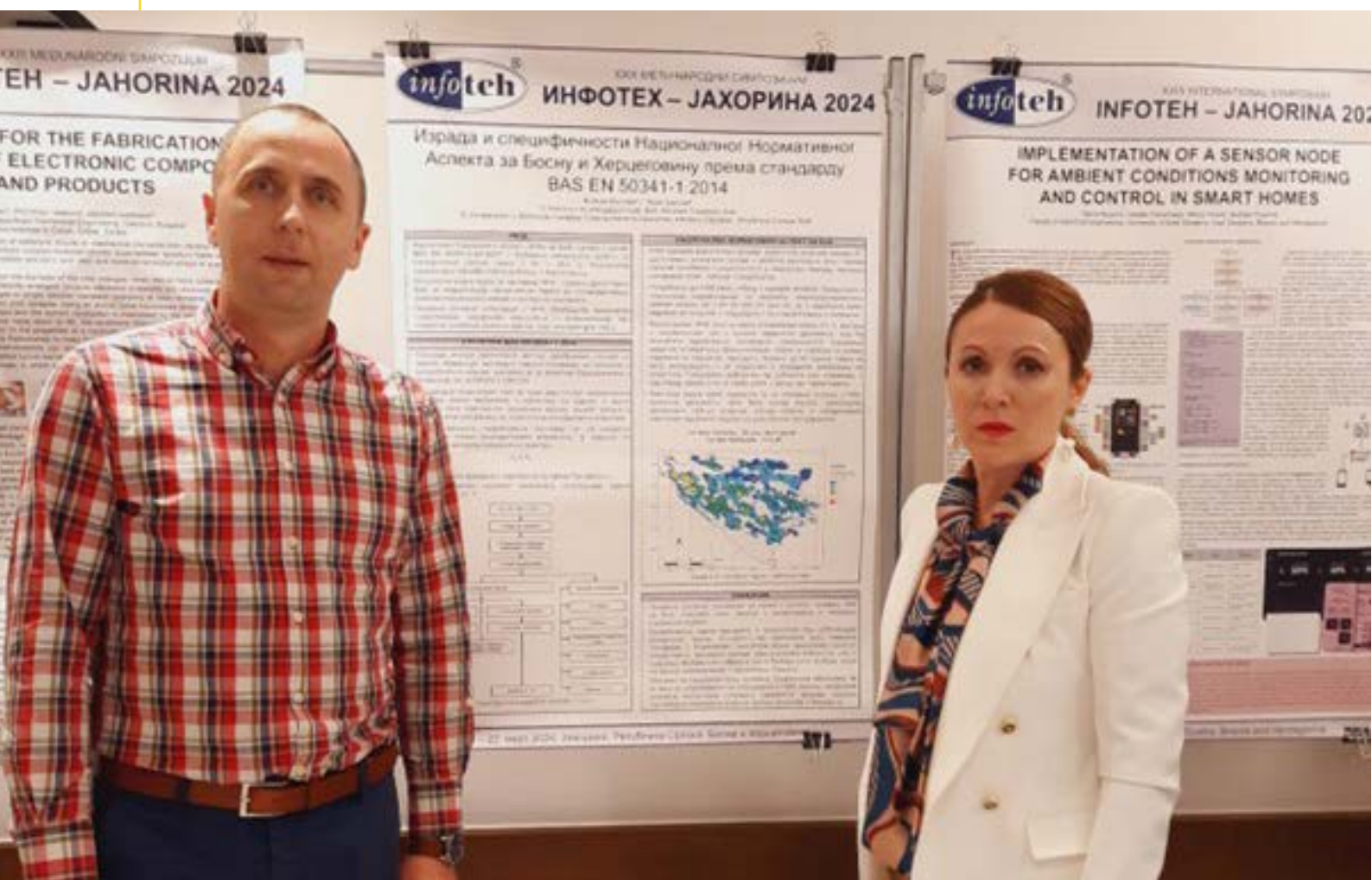
18-20.Maj 2022.godine

KOPAONIK, Kraljevi Čardaci

www.aqss.rs
office@aqss.rs

Održan 23. Međunarodni simpozijum INFOTEH-JAHORINA 2024

Na 23. Međunarodnom simpozijumu Infoteh-Jahorina 2024, koji je održan od 20. do 22. marta 2024. na Jahorini, Institut za standardizaciju Bosne i Hercegovine predstavio se stručnoj javnosti kroz dva rada. Stručni saradnik Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine Miljan Vasković prezentovao je stručni rad pod nazivom „Izrada i specifičnosti nacionalnog normativnog aspekta za Bosnu i Hercegovinu prema standardu BAS EN 50341-1:2014“, uz koautorstvo doc. dr Nade Cincar s Elektrotehničkog fakulteta Univerziteta u Istočnom Sarajevu. Stručni saradnik Miljan Vasković je bio i koautor rada „Analysis of the Impact of Additional Load on Overhead Electrical Lines in Bosnia and Herzegovina“, čiji je autor vanredni profesor Aleksandar Simović s Elektrotehničkog fakulteta Univerziteta u Istočnom Sarajevu i koautori doc. dr Nada Cincar i Dajana Božović, dipl. ing. el

Održan peti Samit energetike u Trebinju

Direktor Instituta za standardizaciju BiH Aleksandar Todorović prisustvovao je petom Samitu energetike održanom u Trebinju od 20. do 22. marta 2024. godine. Trodnevni skup pod sloganom „Energetska povezanost zapadnog Balkana“ okupio je najeminentnije stručnjake za energetiku iz regiona.

Razvoj regionalne saradnje

Kraj marta 2024. godine obilježila je posjeta direktora Instituta za standardizaciju Srbije (ISS) gospođe Tatjane Bojanić sa saradnicima i direktora Hrvatskog zavoda za norme (HZN) gospodina Igora Božičevića.

Sedmica električnih vozila - EV WEEK 2024

U Sarajevu je 26. i 27. februara održan sajam električnih vozila EV WEEK 2024, na kojem su se okupili vodeći stručnjaci za elektromobilnost iz Bosne i Hercegovine i regiona.

Elektromobilnost se odnosi na upotrebu vozila s električnim pogonom (EV) umjesto vozila s unutrašnjim sagorijevanjem (benzin, dizel).

Predstavnik Instituta za standardizaciju BiH mr sc. Miljan Savić je učestvovao na panel diskusiji i tom prilikom je istakao značaj primjene standarda u razvoju elektromobilnosti.

4.2 Izdavanje Glasnika

Glasnik Instituta se objavljuje četiri puta godišnje u elektronskom obliku.

Linkovi za preuzimanje:

ISBIH glasnik 4/24	> Link <
ISBIH glasnik 3/24	> Link <
ISBIH glasnik 2/24	> Link <
ISBIH glasnik 1/24	> Link <

4.3 Brošura o ESG izvještavanju

Prevedena je i objavljena [CEN&CENELEC-ova brošura o izvještavanju o ekološkim, društvenim i upravljačkim \(Environmental, Social, Governance - ESG\) aspektima organizacije.](#)

U CEN&CENELEC-ovoj brošuri je prikazano kako standardi mogu da se iskoriste kao podrška ispunjenju ciljeva organizacije koji se odnose na životnu sredinu, društvo, kao i na samo upravljanje organizacijom.

Standardi (CEN, ISO, CENELEC, IEC) koji obrađuju teme iz područja održivosti su podrška ESG izvještavanju.

U prevedenoj brošuri dat je tabelarni prikaz tematskih Evropskih standarda izvještavanja o održivosti (ESRS), kao i primjeri tema obuhvaćenih tehničkim standardima.

4.4 ISBIH Newsletter

4

izdanja „ISBIHNewslettera” pripremljena i
publikovana u 2024. godini

